

YLI-11 [9]

219

Karjalantytö Kierikki, A. Siisänen kert. 1963

219-242

Kivikantson asuupaikan
kairaus 1963

YLI-II Karjalankylä K I E R I K K I

Tutkimukset v. 1963

Löydöt	valokuvat
KM 16139:1-2580 (O.Hahti)	ff. 29807 - 25
KM 16140:1-1686 (R.Melkas)	ff. 29826 - 43
KM 16141:1-1346 (A.Siiriäinen)	ff. 30079 - 90

Paikan sijainti, topografia ym selostettu P.Sarvaan kaivauskertomuksessa v:lta 1961 Kansallismuseon top. arkistossa.

Koekaivauksessaan v. 1961 totesi P. Sarvas Iijoen Kierikisaaren länsipäässä kivikautisen asuinpaikan ja seuraavana kesänä avasi 60 m²:n alueen (A. Siiriäisen karttaliitteellä 1 alue I) kohtaan, jossa koeojien perusteella oli asuinpaikan keskus. Koska tässä kaivauksessa saavutettu tulos oli hyvin lupaava ja koska rakenteilla olevan Kierikin voimalaitoksen säännöstelyaltaan vesi tulee peittämään koko saaren päätettiin kaivauksia jatkaa vielä kesällä 1963.

Sarvaan tutkimuksien mukaan sijaitsi asuinpaikka saaren länsipäässä, sen kärjessä, matalan rantatörmän päällä. Lukuunottamatta kapeaa rantapensaikkovyöhykettä oli asuinpaikka-alue heinäpeltoa, jonka äärimmäinen kärjenpuoleinen oja näyttää Sarvaan koeojan A-B mukaan olevan asuinpaikan itärajan kohdilla (ks. yleiskarttaa, A. Siiriäisen liite 1). Näiden tietojen perusteella saatettiin kesän 1963 tutkimukset aloittaa paaluttamalla heti kolme aluetta heinäpellolle, alueet II, III ja IV. Näistä alueista on kustakin kaivausta valvoneen ylioppilaan kirjoittama kaivauskertomus. Tutkimukset suoritettiin Pohjo-lan Voima Oy:n myöntämien varojen turvin 25.6.-12.7.1963.

Ruudutus ja sen numerointi pyrittiin saamaan sopimaan Sarvaan v:n 1962 kaivausalueen ruudutukseen.

KAIVAUSALUE II

Eteläisimpään alueeseen kuului ruudut B-E:5-11 ja käsitti kaikkiaan 112 m². Se sijaitsi heinäpellon eteläreunassa ja sen erotti matalasta rantatörmästä n. 1,5 m:n levyinen risukkoinen ja pensaikkoinen piennar. Alue kaivettiin kahdessa osassa: ensin 80 m²:n alue, ruudut B-E:9-5 ja sitten, koska aikaa ja miestyöpäiviä jäi käyttämättä, vielä 32 m²:n lisäalue, ruudut B-E:11-10. Kumpikin alue kaivettiin kaivauslastoilla viitenä n. 7-10 cm paksuina kaivauskerroksena (1. krs = ruokamulta), joiden väliset tasot kartoitettiin. Löydöt otettiin talteen kerroksittain. Koska alueiden B-E:9-5 ja B-E:11-10 kartoitustasot eivät sattuneet täsmälleen samoihin syvyyksiin piirrettiin ne puhtaiksi erikseen.

Maaperähavainnot ja kiinteät muinaisjäännökset.

Ruokamultakerros oli kauttaaltaan 15-25 cm paksu. 1. tasokartassa (liite 2), joka piirrettiin vain alueelta B-E:9-5 näkyvät auranviillot, jotka kulkevat suunnassa SW-NE. Ruokamullan alla oli yläosaltaan yhtenäinen kulttuurikerros: vaaleanruskeaa, paikoin tummempaa, kerroksen pohjalla joissakin kohdin hiilipitoista (karttaselityksissä "tumma likamaa") likamaa-hietaa, joka oli jonkin verran savipitoista. Kartoitustasossa 2 (liitteet 3 ja 8) rajoittuu likamaa pääasiassa vain alueen N- ja S-osiin, ruuturivin 6-8 kohdilla n. 0,5 m leveät vaaleat likamaajuomat kulkevat N-S-suunnassa poikki vaalean löydöttömän hiekan. Kaivausalueen S-päässä oli likamaa hyvin vaaleata ja hieman savipitoisempaa kuin muualla.

Edellämainitut likamaajuomat näkyivät selvästi tasossa 3 (liite 4), lisäksi alueen S-osassa näkyi nyt r:sta D:9 r:uun B:7-8 ja r:sta C:9 r:uun B:8-9 ulottuvat kaksi tummahkoa likamaajuomua, jotka kulkevat aikaisempien juomujen poikki kohtisuoraan. Näitten W-E-suuntaisten juomujen kohdalla oli runsaasti hiilipitoista tummaa likamaata. Tämän hiilipitoisen maan kohdilla oli runsaasti n. nyrkinkokoisia kivenmulikoita, joista suurin osa oli tulen pinnalta rapauttamia. Kivet rajoittuivat jyrkästi kulttuurimajuomujen alueelle, minkä seikan saattoi havaita jo edellisessä kartoitustasossa.

Tasossa 4 (liite 5) rajoittuu kulttuurimaa kahteen N-S- ja kahteen W-E-suuntaiseen juomuun lukuunottamatta joitakin kulttuurimaa-

laikkuja alueella B-E:11-10. Juomut olivat nyt hyvin vaaleita, maa-lajiraekooltaan hiesua. Tasoissa 3 ja 4, kulttuurikerroksen pohjalla, on kiviä ja tummaa likamaata pääasiassa vain alueella, missä kohti-suoraan toisiaan vastaan kulkevat juomut leikkaavat, siis ruuduissa B-C:8-9, alueen B-E:11-10 tasossa 3 on myös selvä (rikkonaista liettä muistuttava) kivi-likamaakeskittymä r:ssa B:10.

Tasojen 4 ja 5 välisestä 5. kaivauskerroksesta kaivettiin alueella B-E:9-5 ainoastaan ruudut C ja D:8 sekä E:5. Alueen B+E:11-10 5. kerros kaivettiin kokonaan. Tasoon 5 mennessä oli maaperä vaihtunut joka paikassa ~~savaksi~~ saveksi, ruudun E:5 vaalean hiekan alla savi-pitoiseksi hiesuksi (joka heti tason alla vaihtui kuitenkin saveksi). Juomut erottuivat vielä hieman suuremman hiesupitoisuutensa takia. Alueella B-E:11-10 näkyvää W-E-suuntaista juomua kaivauslastan kärjellä paineltaessa saattoi siinä havaita muuten kovassa maassa n. 10 cm:n läpimittaisia ja samansyvyisiä (10 cm) pehmeämpiä kuopanteita, jotka kartalle sijoitettuina muodostavat kaksi epäselvää rinnakkaista jonoa juomun kohdalla. Yksi jono näyttää muodostuvan ruudussa B:10 kulkevan juomun alle. Joissakin näistä pikku kuopanteista oli pari hiilimurusta ja yhdessä kolme kvartsi-iskosta. Tällaiset kuopanteet havaittiin myös alueella ~~III~~^{IV} ruuduissa *K-1:13, M-N:15*. Samanlaiset kuoppajonot ovat varmaankin olleet myös alueen B-E:9-5 kulttuurimaajuomujen alla, mutta ne jäivät epäedullisemmän maaperän sekä riittämättömän kaivaussyvyyden takia ~~humaamatta~~.

Alueen B-E:11-10 kuopannerivistöjä reunustavat poikkileikkaukseltaan kiilamaiset ohuet hiekkajuonteet (liite 11).

2-4 kaivauskerroksissa tavatuista kivistä olivat likamaan alueella sijainneet yleensä nyrkinkokoisia tai hieman isompia ja suurin osa niistä palaneita. Niitä oli alueilla, joilla likamaa oli tummintaa. Kivet esiintyivät joskus rykelmissä, mutta ne eivät näyttäneet kuuluvan tulisijoihin (ainakaan ehjiin). Ainoa selvä ja ehjä liesi sijaitsi ruudussa C:7 (liite 4 sekä 12 ja 13), ulkopuolella yhtenäisen kulttuurimaan n. 0,5 m:n etäisyydellä pitkästä N-S-suuntaisesta likamaajuomusta. Lukuunottamatta ruskeaa likamaata, jota oli lieden kohdalla ja joka ulottui n. 10 cm lieden ympärille, se oli löydöttömän vaalean raa'an hiekan ympäröimä. Liesi oli pyöreä (halkaisija n. 30 cm); kivet, jotka olivat kolmea päällimmäistä suurinta katekiveä (liite 12) lukuunottamatta samankokoisia kuin muunkin alueen kivet, olivat tulen pinnalta rapauttamia. Niitä oli kahdessa kerroksessa. Ylemmän kerroksen reunakivet olivat keskuskiviä hieman suurempia

ja sijaitsivat niitä ylempänä niin, että lieden yläosa muodosti laakean syvennyksen, suurehkolle pyöreäpohjaiselle saviastialle sopivan jalustan. Lieden pohjois- ja eteläpuolella sen vieressä oli kaksi isohkoa kivilohkarettä, joita kulttuurikerros ei ympäröinyt.

Löydöt.

Löydöstilasto:

	1.krs.	2.krs.	3.krs.	4.krs.	5.krs.	täyttö	yht.
keram.	104	87	56	10	9	-	266
merip.	3	4	1	1	-	-	9
kivies.	10	4	1	2	-	-	17
piies.	10	5	2	-	-	-	17
kviitties.	-	1	-	-	-	-	1
kv.es.	522	254	80	39	12	2	909
pii-isk.	2	-	-	-	-	-	2
kivi-isk.	31	19	3	-	-	-	53
kviitti-isk.	11	6	1	-	1	-	19
kv.-isk.	4656	1904	761	250	92	12	7675

387

Löytöjä tuli runsaiten ruokamultakerroksesta, n. puolet koko löytömäärästä. Kvartsiesineiden mukaan tehdyn löytötiheyslaskelman mukaan (kaikki kerrokset laskettu yhteen) on löytökeskittymä ruutujen B-D:8-9, C-D:7, D:5-6 ja ruudun E:9 kohdalla, Löytököyhimmät alueet ovat ruudun B:5 puoleinen nurkka sekä alue B-E:11-10. Viimeksimainituilla alueilla kulttuurimaa olikin alueen B-E:9-5 SE-osan kulttuurimaahan verrattuna huomattavasti vaaleampaa. Ruokamullasta löydettyjen kvartsiesineiden perusteella tehty tilasto osoittaa näitä eniten löydetyn Ruuduista C:7 ja D:5-9 sekä E:7-8. Ruokamullasta tehtyjen löytöjen tihein alue sattuu juuri samalle kohdalle kuin tasokartassa 2 (liite 3) näkyvä vaalean kulttuurimaan ja löydöttömän hiekan E-W-suuntainen leveä vyöhyke. Tästä päätellen ulottuu yhtenäisen vahvan kulttuurikerroksen yläosa yli tämän jo kaivauskerroksen 2 osalta löytököyhän vyöhykkeen, mutta se on kynnettäessä sekaantunut ruokamultaan. Tällä kohdalla oli ruokamultakerros hyvin paksu, kuten profiilista, liite 6, näkyy (r:n 7-6 kohdalla).

Tasokartoille merkittiin kulttuurikerroksesta tulleet esinelöydöt (paitsi kvartsiesineet) ja koristellut saviastianpalaset (1-25) sekä ruokamullasta tehdyistä löydöistä ne, joiden tarkka löytöpaikka

saatiin selville.

Kaikki ruokamullan alaiset löydökset tulivat kulttuuri(=lika)-
maasta; hiekka, hiesu ja savi olivat täysin löydöttömiä, kolme
kvartsi-iskennäistä löytyi yhdestä ruudun C:10 kuopasta piirostason
5 alta.

Helsingissä syyskuun 17. p^mä 1964

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen, fil.yliopp.

Yli-li Karjalankylä Kierikki
Yleiskartta

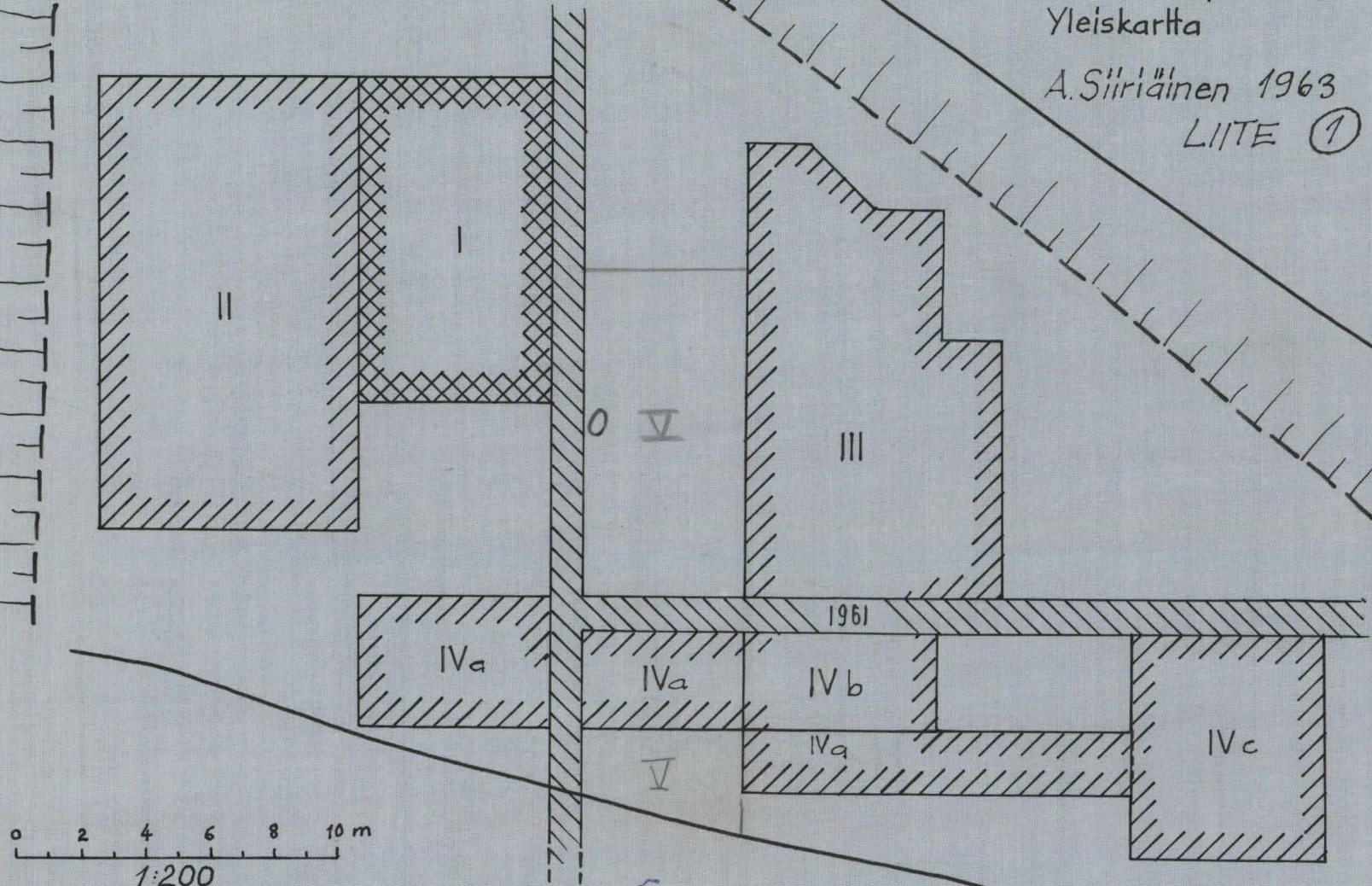
A. Siiriäinen 1963

LIITE ①

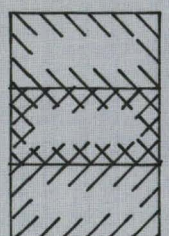
605

N

Jijoki

0 2 4 6 8 10 m
1:200

1961 kaiv.al.

1962 "

1963 "

(roomal. n:ot viitt. kaiv.kertomuksiin)

OJA

Lato

YLI-II KARJALANKYLÄ KIERIKKI

A.Siiriäinen 1963

TASO 2 ja pinta (alue B-E: 10-11)

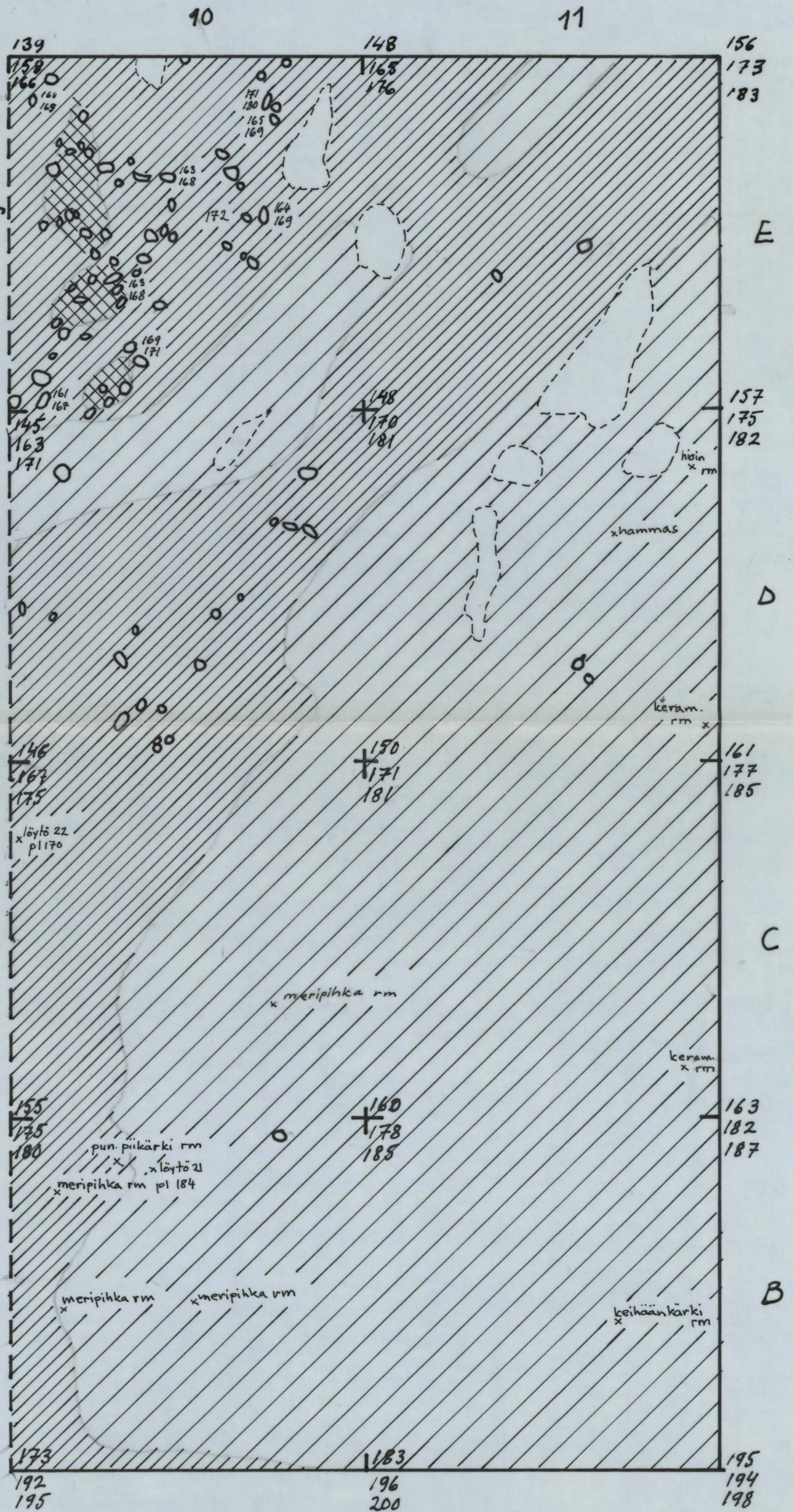
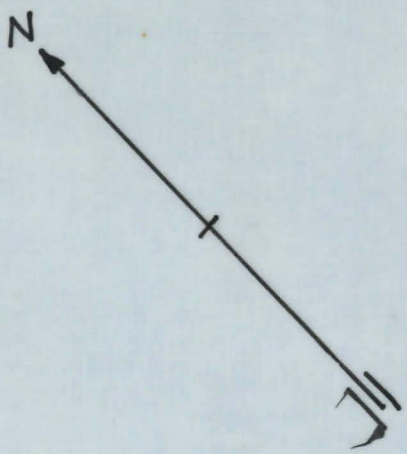
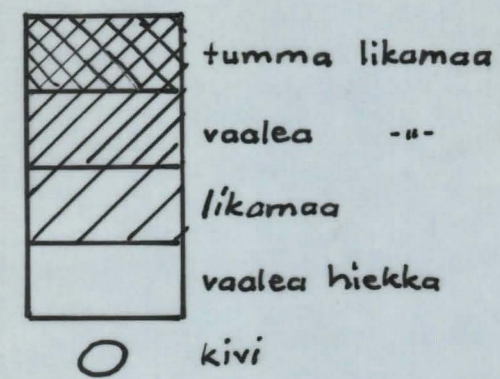
1:25

kp=224 = 55.87 m ymp.

kertomuksen liite n:o 8

232

0 50 100 150 200 cm

YLI-II KARJALANKYLÄ KIERIKKI

A. Siiriäinen 1963

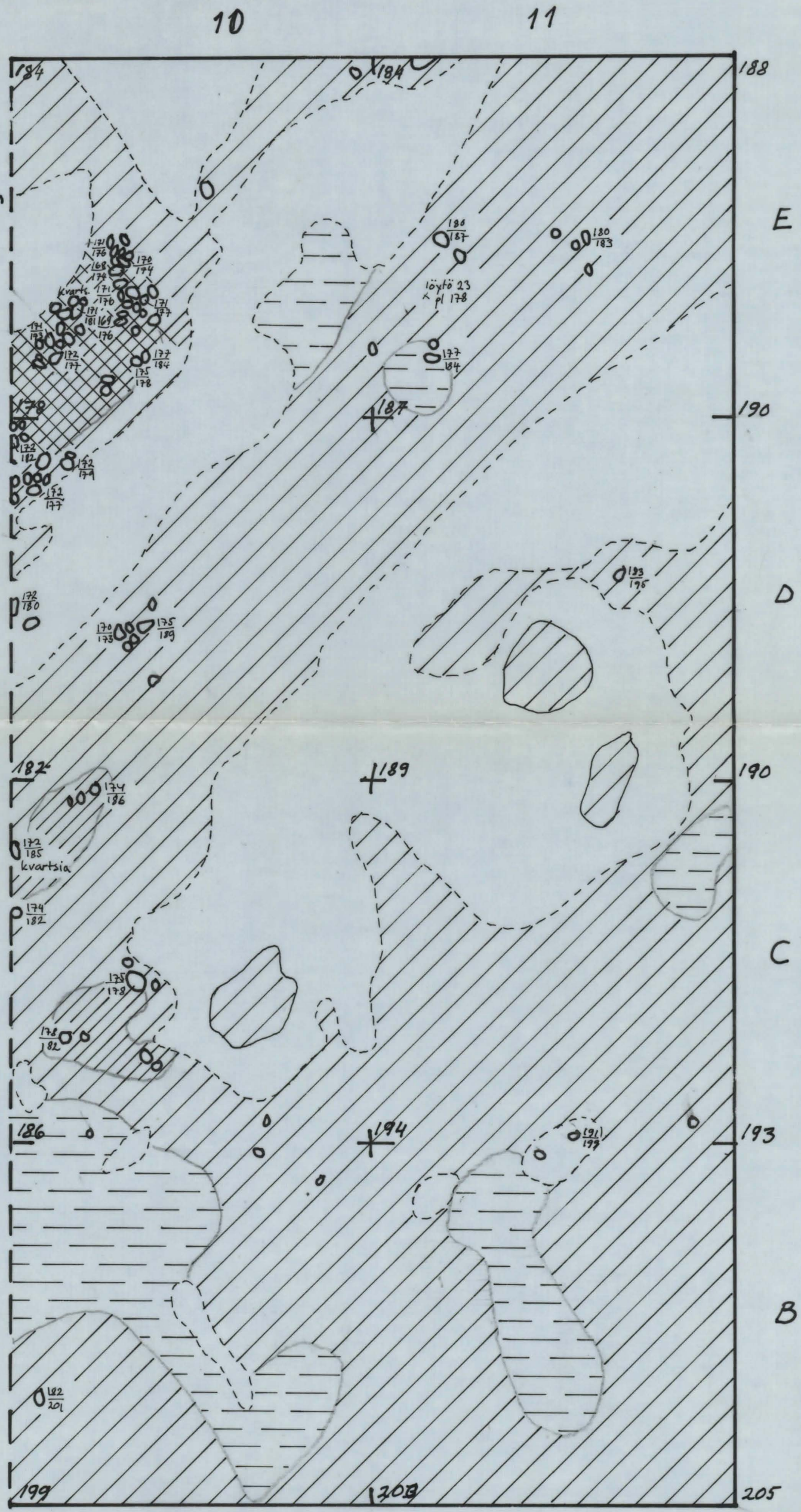
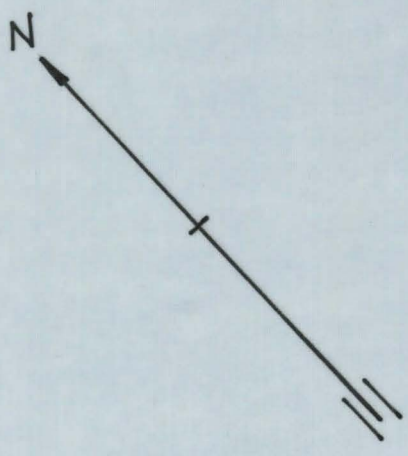
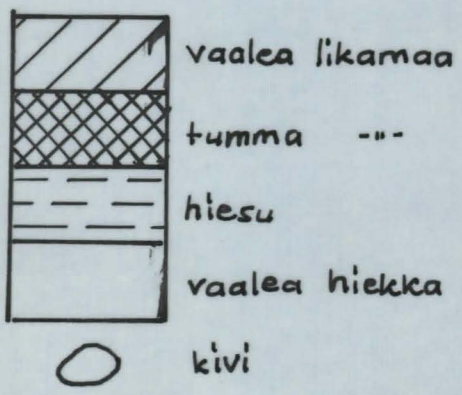
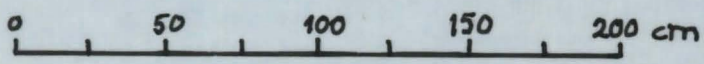
TASO 3 (alue B-E:10-11)

1:25

kp = 224 = 55.87 m ymp.

kertomuksen liite n:o 9

233

YLI-II KARJALANKYLÄ KIERIKKI

A. Siiriläinen 1963

TASO 4 (alue B-E:10-11)

1:25

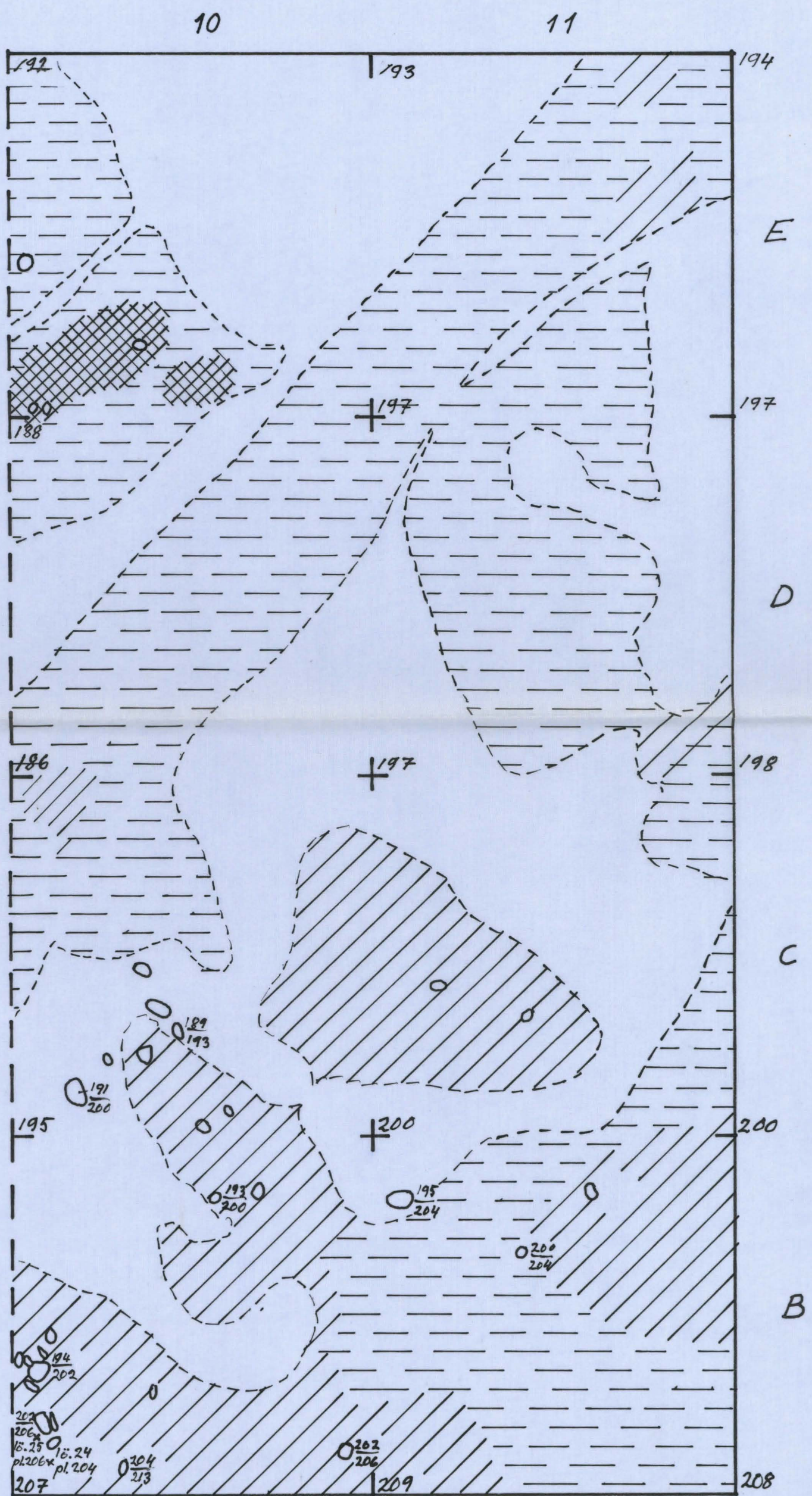
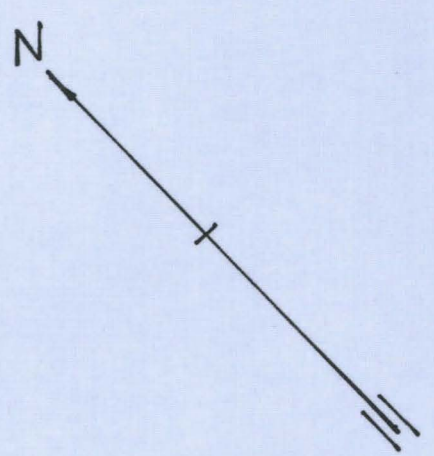
kp=224=55.87 m ymp.

kertomuksen liite n:o 10

234

0 50 100 150 200 cm

- likamaa
- vaalea likamaa
- hiesu
- vaalea hiekka
- kiivi

YLI-II KARJALANKYLÄ KIERIKKI

A. Siiriläinen 1963

TASO 5 (alue B-E:10-11)

1:25

kp = 224 = 55.87 m ymp.

kertomuksen liite n:o 11

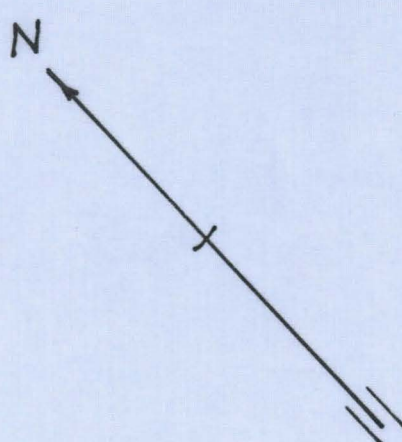
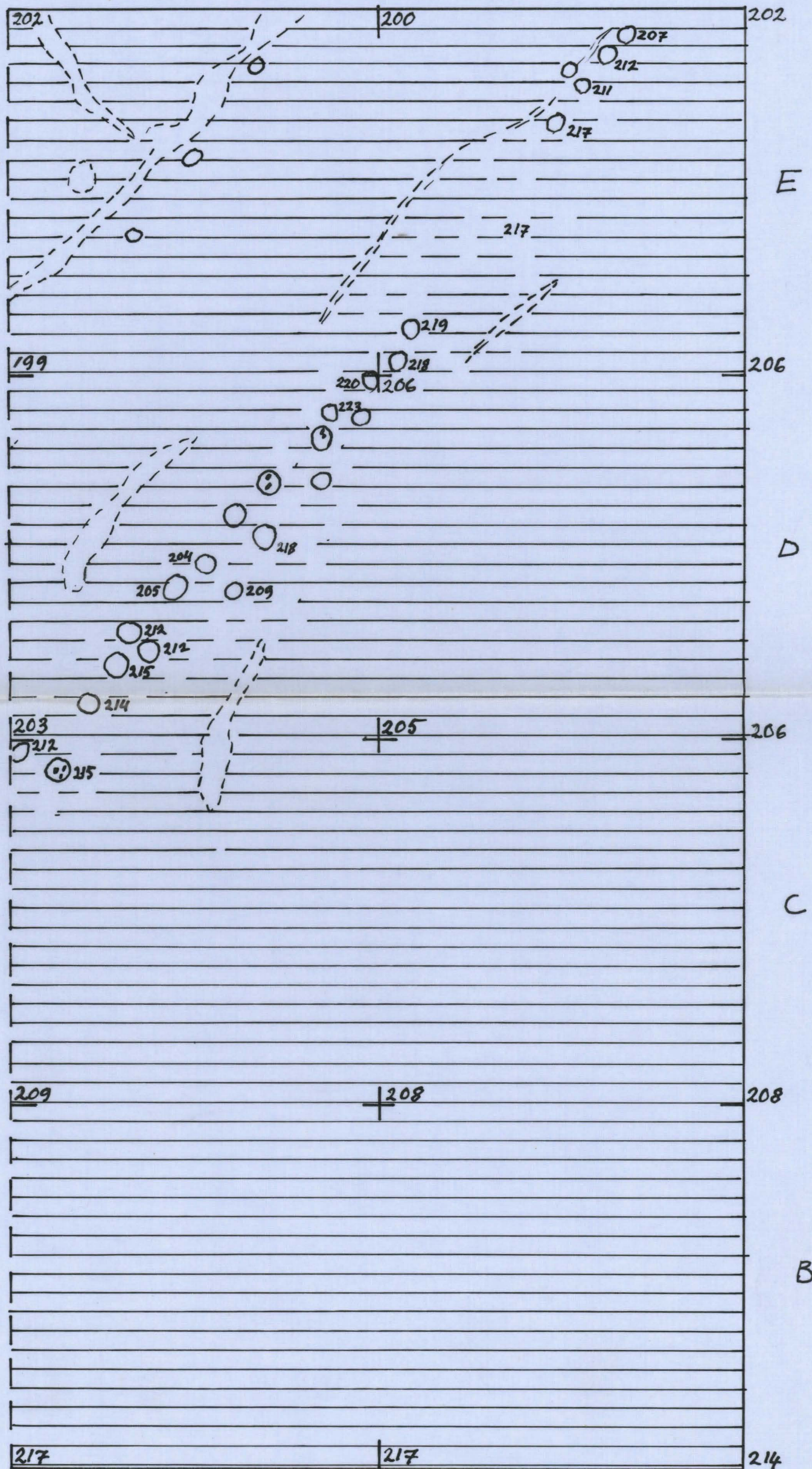
235

0 50 100 150 200 cm

- savi
- hiesu
- vaalea hiekka
- kuoppi (ks. kert.)

10

11

Yli-li Karjalankylä Kierikki

A. Siiriäinen 1963

Liesi, tasossa 3

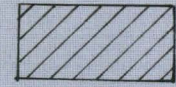
236

1:10

kp=224=55.87 m ymp.

kertomuksen liite n:o 12

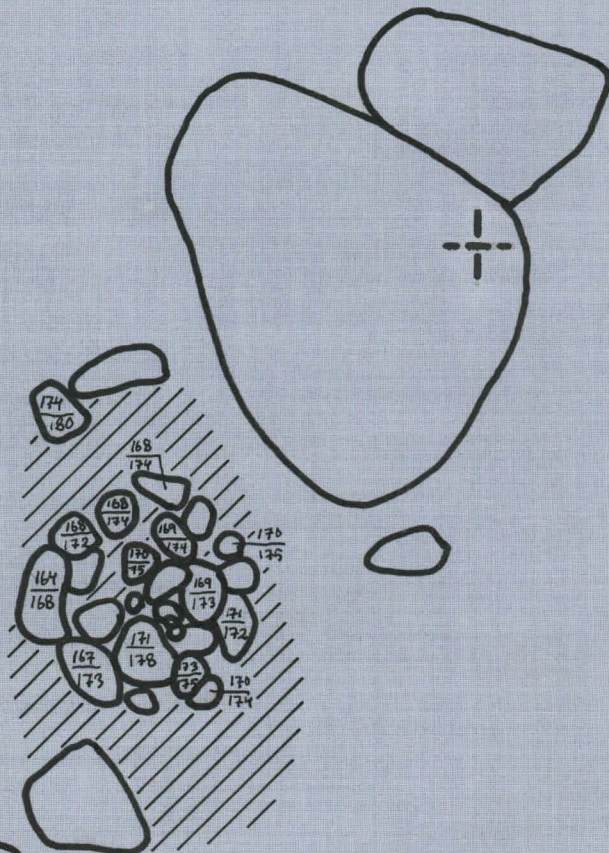
6

vaalea liikamaa

kivi

174
180

168
174

168
174

168
172

164
168

171
178

167
173

171
178

172
178

170
174

170
174

176
175

169
174

171
178

169
173

171
178

171
178

170
174

170
174

172
178
PÖREÄ
ISKUKU

ISKETTY
KUNNETS

7

C

+

D

Yli-li Karjalankylä Kierikki

237

A.Siiriäinen 1963

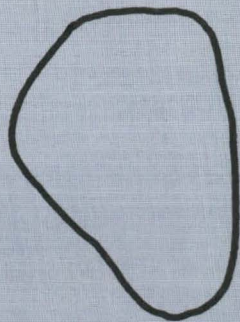
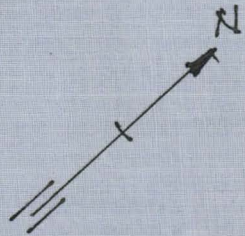
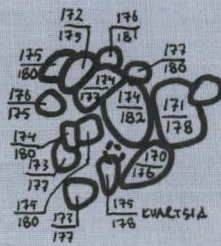
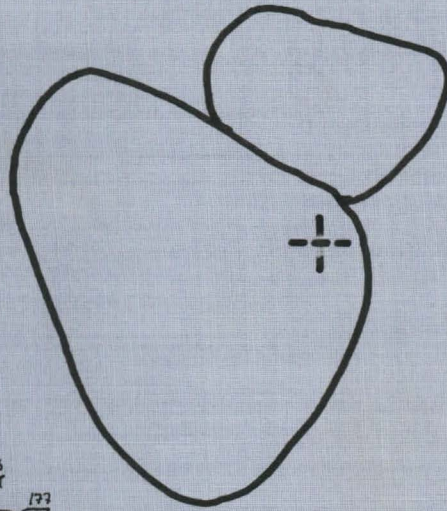
Liesi, tasossa 4/3

1:10

kp = 224 = 55.87 m ymp.

kertomuksen liite no: 13

6

7

C + D

f. 30079

Alue II (B-E:9-5), taso
2. Keskellä muturivi
7. Kuvattu koillisesta.

f. 30080

Alue I (B-E:9-5), mu-
turivin 9 taso 2. Ku-
vattu koillisesta.

f. 30081

Alue II (B-E:9-5), "li-
kamaa"juomu B:9-E:5
tarossa 3. Kuvattu ete-
lästä.

f. 30082

Alue II (B-E:9-5). Tarou
3 ruutu C:9, kuvat-
tu luoteesta.

f. 30083

Alue II (B-E:9-5)
Ruudun C:7
piikku liesi. Ku-
vattu keuhkosta.

f. 30084

Sama kuin edellä, ku-
vattu suoraan ylhäällä.

Valok. A. Siiriäinen 1963

YLI-II, Karjalankylä, KIERIKKI

f. 30085

f. 30086

f. 30087

f. 30088

↑ Alue II (B-E:9-5). Tavo 4 koillisesta kuvattuna

← Yhityiskohta edellisestä: ruutujen B:8-9 - D:9 juonut, kuvattu idästä.

241

Valok. A. Siiriäinen 1963

f. 30089

Alue II (B-E:11-10). Kult-
tuurikerroksen poljan
kuoppavivutit mu-
duissa D-E:11-10. Ku-
vattu lännestä.

f. 30090

Alueen II (B-E:11-10)
kerrosta
~~kerrosta~~ 2 kaivetaan.
Kuvattu koillisesta.

